

Strikt befälsordning

Av Örjan Kärrsgård

GSU, tidigare kapten i flygvapnet, satt med fötterna på skrivbordet och petade hagarna med en skalpell när jag klev in i det lilla kontorsrummet för en anställningsintervju. På andra sidan skrivbordet satt jag och GSUL som också var med. GSU tog ned fötterna och jag blev anställd som GSUL-5, längst i hierarkin. Följdriktigt blev GSUL min chef och det var en hygglig prick.

G stod för Saab, företaget som gör bland annat JAS Gripen, S den civila delen, Datasaab Sverige, U för utveckling och L för Linköping. Tanken var att kunskaper från den militära sidan skulle tas tillvara på den civila marknaden. Medan försvarsindustrin aldrig behöver bekymra sig om kostnader gick aldrig Datasaab, som var utsatt för konkurrens, med vinst. Utveckling av produkter blev oerhört dyra eftersom man använde sig av samma strukturer och procedurer som den militära.

Vi jobbade med en minidator som kallades D5. Den var inte större än en skrivbordshurts och skulle ha kostat mig två årslöner för mig att köpa. Man programmerade i språket DIL genom att stansa hålkort. Buntarna med hålkort lästes in i en stordator, D22, som efter några timmar, eller någon dag spottade ut en håltremsa. (Om man hade tur.) Håltremsan kunde sedan läsa in i D5-datorn och testa programmet. Småfel kunde man "patcha", dvs knappa in direkt i binärkod, ett och nollor, med hjälp av tryckknappar. Sedan fick man början om proceduren från början med att stansa nya hålkort.

En morgon fick jag förfrågan om jag kunde visa ett datorsystem för en grupp som skulle komma på studiebesök samma eftermiddag. Jag var som vanligt klädd i jeans som hade lite fransar längst ned och, om jag ska vara ärlig, inte helt rena. Lite senare blev jag informerad om att det var en delegation, med industriminister Nils G. Åslin i spetsen, som skulle komma på besök. Datasaab hade ställt i utsikt att få trehundra miljoner kronor i statligt industristöd.

Det bästa som Datasaab då kunde visa upp var ett system för dataregistrering som skulle levereras till Bankgirocentralen. Fyra eller fem flinka flickor (man uttryckte sig så på den tiden) skulle där ta hand om alla betalningsupdrag som varje dag skickades in som avier i bruna kuvert från företag och privatpersoner. Jag hade inte varit med i det projektet och förstod inte riktigt varför just jag skulle visa det. Och varför med så kort varsel?

Systemet hade programmerats av en konsult. Kanske var det så enkelt att det inte fanns någon annan på Datasaab som visste hur det fungerade. Lite räddade jag veta eftersom jag delat rum med konsulten. Jag ringde konsulten

på Erfadata i Eskilstuna och fick öppningskod och några råd. Industriministern kom med en delegation på ca tio personer. Med en örnblick granskade SAABs högste chef, Curt Mileikowsky, på avstånd min klädsel från topp till tå. Industriministern gick fram och jag visade hur man knappade in bankironummer och belopp på ett tangentbord samt stoppade ned allegatet (betalningsuppdraget) i det specialtrimmade tryckverket. Allegatet fick sin kvittensrad påtryckt och det klickade tyst till i en grå låda, stor som en mikrovågsugn. Den hade två springor för 8 tums floppydiskar. Det var en föregångare till disketter. Denna nyhet fick en särskild presentation av en säljare. Jag bladdrade sedan bland bankgiroavierna i inkorgen och lyckades skämta lite.

”Jag tror att här saknas en anvisning på trehundra miljoner från Industridepartementet!”

Någon kvinna i sällskapet undrade glatt om systemet klarade så många siffror. Jag försäkrade att så var fallet (utan att ha en aning). Industriministern klappade mig på axeln.

”Dom kommer”,

sa han och sedan tågade delegationen vidare. Det var val inte min förtjänst men Datasaab fick industristödet. Året var 1978 om jag minns rätt.

Efter två år ville jag göra något annat och lämnade in ett prydligt maskindrivet uppsägningsbev till GSU. Jag blev utskälld.

”Du begriper ingenting! IDet naturligtvis finns en blankett som ska användas för sådant här.”

Jag fyllde i blanketten. För min sista två månadslöner från Datasaab köpte jag en mikrodator, den första Luxor ABC80 som såldes i Linköping. Den hade bildskärm. Man kunde skriva in programrader på tangentbordet och sedan ”RUN” för att köra programmet direkt. Men det är, som man säger, en annan historia.

”GSUL-5”